

**องค์ประกอบการบริหารและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพ
นักเรียนโรงเรียนการกุศลของวัด ในภาคใต้**
**FACTORS IN ADMINISTRATION AND TEACHING-LEARNING
MANAGEMENT AFFECTING STUDENT'S QUALITY OF
THE CHARITY SCHOOLS IN THE SOUTHERN PART**

พระวิมลธรรมคณี (เลี้ยว ทองสาม)*

ดร.ธีระ รุญเจริญ**

ดร. จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรรย์***

ดร.ศรุดา ชัยสุวรรณ****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาองค์ประกอบการบริหารและการจัดการเรียนการสอนและระดับคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนการกุศลของวัด (2) ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน โดยแบ่งการวิจัยเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนการกุศลของวัด โดยสังเคราะห์งานวิชาการ การศึกษาคณิศศึกษา และการสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ ระยะที่ 2 ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน โดยการสร้างเครื่องมือ 4 ฉบับ และนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง 14 โรงเรียนในภาคใต้ โดยใช้ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 273 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS For Windows version 14 เพื่อหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และ Stepwise Multiple Regression Analysis ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบการบริหารและการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วยการบริหาร 6 ด้าน คือ (1) การจัดโครงสร้างระบบบริหาร (2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (3) การพัฒนาความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารและครู (4) การมีส่วนร่วมของทุกคนทุกฝ่ายในการจัดการศึกษา (5) การพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ (6) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอน 4 ด้านคือ (1) การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (2) การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน (3) การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (4) การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2. องค์ประกอบด้านการบริหาร 3 ใน 6 ด้านคือ (1) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ (2) การพัฒนาความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารและครู (3) การมีส่วนร่วมของทุกคนทุกฝ่ายในการจัดการศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและตามเกณฑ์คุณภาพนักเรียนของ สมศ. ส่วนองค์ประกอบด้านการจัดเรียน

*ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

**ศาสตราจารย์ ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

***ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

****ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

การสอนทั้ง 4 ด้านที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนทั้งหมดซึ่งสามารถทำนายหรืออธิบายได้ร้อยละ 60.70 และร้อยละ 70.40 ตามลำดับ การบริหารและการจัดการเรียนการสอนร่วมกับทำนายคุณภาพนักเรียนโดยรวมร้อยละ 71.40

คำสำคัญ : คุณภาพนักเรียน

ABSTRACT

The research objectives include two folds, including, (1) to determine the factors of administration and teaching leaning management in the Charity schools and (2) two identify factors affecting student quality of the schools. The procedure was composed of two phases: Phase I two study the factor of administration and teaching leaning management of the schools by using three activities; Phase II two study factor effecting the student quality by using the developed questionnaire and 273 sample subjects, including the administrator, the teachers, and the school committees. SPSS for Windows Version 14 were used for analyzing means, standard deviation, simple correlation coefficient and stepwise and Multiple Regression analysis.

The findings

1. The factors on administration made the school efficient, including (1) organization of structure system, (2) professional personnel (3) leadership of the administrator, (4) learning school development, (5) learning environment and (6) participation of all concerned and 4 teaching - leaning factors including (1) student centered teaching, (2) teaching - learning technology, (3) learning person of the student development and (4) introducing sufficiency economic principle for education in school made the school efficient as well.

2. 3 out of 6 of administration, including, learning environment, professional personnel and participation of all concerned and all 4 on teaching - learning factors under study affected student quality by 60.70 % and by 70.40 respectively. Both administration and teaching - learning practice could predict or explain the quality of the student by 71.40 %.

Keyword : Student's Quality

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ ทุกคนทุกฝ่าย ทุกหน่วยงาน จำต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ดังนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา จึงกระจายไป อยู่ในหลายสังกัด ไม่ว่าจะเป็นบ้าน วัด โรงเรียน สถานประกอบการ ฯลฯ และการจัดการศึกษา จำต้องใช้ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ตามความเหมาะสม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2545) วัดนับเป็น หน่วยงานทางการศึกษา ที่สำคัญต่อประเทศไทยมานาน ตั้ง นั้น ในปัจจุบัน วัดจึงเข้ามามีบทบาททางการศึกษา ตั้งแต่ ก่อนประถมศึกษาถึงมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน วัดจะจัดการศึกษาในหลาย รูปแบบ เช่น โรงเรียนพระปริยัติธรรม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนการกุศลของวัด เป็นต้น สำหรับโรงเรียนการกุศล ของวัด เป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีเป้าหมาย เฉพาะ และได้เปิดจัดการศึกษาระดับนี้ มายาวไม่มากนัก การจัดการศึกษายังมีปัญหาลูกอยู่หลายประการ และมีโรงเรียนที่รับผิดชอบจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2557) มีเพียง 106 โรงเรียนกระจายอยู่ทั่วประเทศ และจากการประเมิน ภายนอกของสมศ. (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา, 2556) ปรากฏว่าโรงเรียนการกุศล ของวัดจำนวนไม่น้อยที่ไม่ผ่านการประเมินภายนอก แต่มี

จำนวนโรงเรียนไม่มากนัก ที่เป็นโรงเรียนจัดการศึกษาได้ คุณภาพสูง โรงเรียนการกุศลของวัด มักจะมีปัญหาภาวะผู้นำของผู้บริหาร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศตลอดทั้งการจัดโครงสร้างระบบบริหารของโรงเรียน ซึ่งมักไม่สอดคล้องกับการออกแบบการบริหารและการจัดการศึกษาของชาติในยุคปัจจุบัน (พระมหาสุท ฤณขุนทด, 2555) ดังนั้น ถ้าได้มีการศึกษาองค์ประกอบการบริหารและการจัดการศึกษาก็ น่าจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนการกุศลของวัด และเพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษาของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบในการบริหารและการจัดการเรียนการสอนและศึกษาระดับคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนการกุศลของวัด
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการบริหารและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนการกุศลของวัด

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของโรงเรียนการกุศลของวัด

ในการศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของโรงเรียนการกุศลของวัดดำเนินกิจกรรมย่อย 3 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 นำผลการศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้จากหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดของนักวิชาการ จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการศึกษา กรณีศึกษาของโรงเรียนการกุศลของวัดต่อไป

กิจกรรมที่ 2 นำองค์ประกอบของกิจกรรมที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสังเกต และสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องใน

โรงเรียนการกุศลของวัดที่ประสบความสำเร็จมีการประเมินภายนอกรอบสามในระดับดีขึ้นไป จำนวน 5 โรงเรียน โดยใช้กรอบเนื้อหาสาระที่ประมวลได้ในกิจกรรมที่ 1 เป็นแนวทางในการศึกษา แล้วนำผลการศึกษาคณิศศึกษาดังกล่าวมาประมวลสรุปเพื่อใช้ในกิจกรรมที่ 3 ต่อไป

กิจกรรมที่ 3 จัดการสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประมวลสภาพการปฏิบัติปัญหาและแนวทางในการจัดการศึกษาของโรงเรียนการกุศลของวัดตามกรอบสาระในกิจกรรมที่ 1 และกิจกรรมที่ 2 โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนการกุศลของวัด จำนวน 12 -15 คน แล้วนำมาประมวลผลเพื่อกำหนดเป็นเนื้อหาสาระของแต่ละองค์ประกอบเพื่อใช้ในระยษะที่ 2 ต่อไป

นอกจากนี้ ผู้วิจัยจะให้ผู้ทรงคุณวุฒิจัดลำดับความสำคัญของกลยุทธ์และเสนอแนวทางการนำกลยุทธ์ไปใช้ เพื่อนำไปเสนอในผลระยะที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2 ศึกษาองค์ประกอบการบริหารและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนการกุศลของวัดในภาคใต้

การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก คือ ส่วนที่หนึ่งเป็นข้อคำถามตามองค์ประกอบการบริหารการศึกษาและส่วนที่สองเป็นการประเมินคุณภาพนักเรียน แบบสอบถามดังกล่าวมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา ประกอบด้วย 6 ด้าน และส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย 4 ด้าน ตามผลการศึกษาในระยะที่ 1 และส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพนักเรียน ประกอบด้วยคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติกับคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 เป็นแบบประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือ

ฉบับที่ 2 เป็นแบบตรวจสอบความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ

ฉบับที่ 3 เป็นการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ และประโยชน์ของกลยุทธ์ เพื่อยืนยันคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ฉบับที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการบริหารการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนการกุศลของวัด (สำหรับบุคลากรของโรงเรียน)

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างใน 14 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มหนึ่ง มีจำนวนประมาณ 15 คน และผู้บริหารโรงเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ของโรงเรียนการกุศลอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้นประชากรทั้งสิ้น 920 คน ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2556 โดยใช้ตารางกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan : 1970) และการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน (Stratified Random Sampling) ของโรงเรียนการกุศลของวัดภาคใต้ ซึ่งจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 273 คน โดยแยกตามกลุ่มดังนี้

- 1) ผู้บริหาร จำนวน 42 คน
- 2) ครูของโรงเรียนการกุศลของวัดภาคใต้ จำนวน 179 คน
- 3) คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนการกุศลของวัดภาคใต้ จำนวน 52 คน และใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง 14 โรงเรียนด้วยตนเอง ทั้งแจกแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และ Multiple Regression Analysis

สรุปผลการวิจัย

1. องค์ประกอบในการบริหารและจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนการกุศลของวัดที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วยการบริหาร 6 ด้านคือ

- (1) การจัดโครงสร้างระบบบริหาร
- (2) การพัฒนาความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร และครู
- (3) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
- (4) การพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้
- (5) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และ

(6) การมีส่วนร่วมของทุกคนทุกฝ่ายในการจัดการศึกษา และด้านการจัดการเรียนการสอน 4 ด้าน คือ

- (1) การจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- (2) การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน
- (3) การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และ
- (4) การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา

2. โรงเรียนการกุศลของวัดในภาคใต้ ได้ดำเนินการตามองค์ประกอบบริหารทั้ง 6 ด้าน และการจัดการเรียนการสอนทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด รายรวมและรายด้านทุกด้าน

3. นักเรียนโรงเรียนการกุศลของวัดมีคุณภาพทั้งคุณภาพรวม (ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และตามเกณฑ์คุณภาพนักเรียนของสมศ.) คุณภาพดี เก่ง มีความสุขตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและตามเกณฑ์คุณภาพนักเรียนของสมศ อยู่ในระดับดีทุกรายการ

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกับคุณภาพนักเรียนโดยรวมและตามมาตรฐานการศึกษาของชาติอยู่ในระดับสูงมากและกับคุณภาพตามเกณฑ์ สมศ. อยู่ในระดับสูง ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนการสอนกับคุณภาพนักเรียนโดยรวมและกับตามเกณฑ์ สมศ. อยู่ในระดับสูง ส่วนกับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติอยู่ในระดับปานกลาง

5. องค์ประกอบการบริหารทั้ง 6 ด้าน และการจัดการเรียนการสอนทั้ง 4 ด้าน สามารถทำนายหรืออธิบายคุณภาพนักเรียนทั้งคุณภาพโดยภาพรวม คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและคุณภาพตามเกณฑ์

คุณภาพนักเรียนของสมศ. อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถทำนาย ร้อยละ 54.20 ถึงร้อยละ 71.50

อนึ่ง องค์ประกอบการบริหารและองค์ประกอบและการจัดการเรียนการสอนบางด้านเท่านั้น ที่มีส่วนร่วมในการทำนายหรืออธิบายคุณภาพนักเรียน

$$\text{สมการ: } c = \alpha + \beta_{1A1} + \beta_{2A2} + \beta_{3A3} + \beta_{4A4} + \beta_{5A5} + \beta_{6A6} + \beta_{7A1} + \beta_{8A2} + \beta_{9A3} + \beta_{10A4} +$$

อภิปรายผล

การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนการกุศลของวัดที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในภาคใต้ครั้งนี้ นับเป็นการบุกเบิกการศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนการกุศลของวัด ซึ่งเพิ่งดำเนินการมาไม่นานนัก เพราะก่อนหน้านี้ วัดมักจะจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนเกณฑ์และโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม บาลี และแผนกสามัญเป็นส่วนใหญ่

โรงเรียนการกุศลของวัดมีจำนวนทั่วประเทศในขณะนี้พ.ศ. 2557 มีทั้งหมด 106 โรงเรียน และมีบางโรงเรียนเท่านั้นที่สามารถจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานที่ดี เช่น โรงเรียนวัดใหม่กรทอง โรงเรียนวินิตศึกษา โรงเรียนพนิตประสาธน์ โรงเรียนวัดแจ้ง โรงเรียนวัดวชิรธรรมสาธิต เป็นต้น แต่โรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระหว่างการพัฒนาคุณภาพทั้งด้านการบริหาร และการจัดการเรียนการสอน (สำนักงานบริหารการศึกษาเอกชน, 2556)

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดสมควรการอภิปรายได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยขององค์ประกอบด้านการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ปรากฏว่าการที่โรงเรียนการกุศลของวัดจะจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ จำเป็นต้องมีองค์ประกอบด้านการบริหาร 6 ด้านคือ 1. การบริหารประกอบด้วย 6 ด้านคือ (1) การจัดโครงสร้างระบบบริหาร (2) การพัฒนาความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารและครู (3) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (4) การพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ (5) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และ (6) การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการจัดการศึกษา และองค์ประกอบด้านการจัด

การเรียนการสอน 4 อย่าง คือ (1) การจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (2) การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน (3) การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และ (4) การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา

จากผลการวิจัยนี้ เป็นและสอดคล้องกับการศึกษาโรงเรียนที่วัดรับผิดชอบ หลายคน เช่น การศึกษาของพระมหาลุด (2555) พระมหาตุล (2555) เป็นส่วนใหญ่คือสอดคล้องเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวในหลายด้าน เป็นเรื่องค่อนข้างใหม่สำหรับวัด จำเป็นที่วัดจะต้องดำเนินการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร อาคารสถานที่ สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และแสวงหานวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ จึงจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้อย่างแท้จริง

2. โรงเรียนการกุศลของวัด เป็นโรงเรียนเอกชนประเภทหนึ่ง ซึ่งจำต้องดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยช่วยเหลือตนเองในการดำเนินการเป็นสำคัญ

จากผลการวิจัยการดำเนินการของโรงเรียนการกุศลของวัดครั้งนี้ ปรากฏว่าโรงเรียนการกุศลของวัดในภาคใต้ ได้ดำเนินการบริหารเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างระบบบริหาร การพัฒนาความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารและครู การนำโรงเรียนของผู้บริหารการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาสิ่งแวดล้อม และการสร้างการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ซึ่งปรากฏว่าโรงเรียนการกุศลของวัดได้ดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งถ้าดำเนินการได้จริง ก็น่าจะนำไปสู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

แต่เท่าที่ผ่านมาจากการศึกษาวิจัยของหลายๆ คน ปรากฏว่าโรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยวัด ยังมีปัญหาในการดำเนินการค่อนข้างมาก ดังการศึกษาของพระมหาลุด กุญขุนทด (2555) การศึกษาของพระปลัดไพฑูริย์ คงแทน (2555) ในการศึกษาโรงเรียนการกุศลของวัดจำเป็นต้องปรับปรุงพัฒนาตนเองโดยอาศัยความร่วมมือจากนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาต่างๆ มาก ผู้บริหารจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำ โดยเฉพาะภาวะผู้นำทางวิชาการและการเรียนรู้ ในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว แนวทางการจัดการศึกษาต้องเปลี่ยนไปด้วย เมื่อ

พิจารณาผลการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนการกุศลของวัดใน 4 ประเด็นคือ การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ การใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการศึกษา ซึ่งค่อนข้างจะเป็นเรื่องใหม่สำหรับผู้สอนในโรงเรียนการกุศลของวัด ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา จำต้องพัฒนาตัวเองให้เกิดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการจัดการศึกษายุคนี้ให้ดียิ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน

3. จากผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนการกุศลของวัดครั้งนี้ ซึ่งปรากฏว่า ความเป็นคนดี คนเก่ง และการมีความสุขตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และจากคุณภาพนักเรียนตามเกณฑ์การประเมินภายนอกของ สมศ. โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ถ้าเป็นจริงก็น่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนานักเรียน ซึ่งส่วนมากจะเป็นนักเรียนด้อยโอกาสทางการศึกษา พ่อแม่ยากจน การจัดการศึกษาจึงต้องเน้นการเป็นคนดีเป็นหลักสำคัญมากกว่าการเป็นคนเก่งซึ่งเป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ว่า “คุณธรรมนำความรู้” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) โดยโรงเรียนพยายามพัฒนาสุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดีให้แก่เขา และพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน โดยเน้นการพัฒนาในด้านนี้ให้มากขึ้น นอกจากนั้นจำเป็นต้องเน้นการช่วยเหลือตนเอง โดยพัฒนาความสามารถให้คิดเป็นทำเป็นก็จะสามารถช่วยให้เขาได้พัฒนาไปได้อย่างยืน

4. จากผลการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งปรากฏว่ามีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงกับคุณภาพนักเรียน แต่เมื่อวิเคราะห์ในรายละเอียดมากขึ้น จะปรากฏว่าองค์ประกอบการบริหารทั้ง 6 ด้าน มีเพียง 3 ด้านเท่านั้นที่อธิบายหรือทำนายคุณภาพนักเรียน ดังนั้น น่าจะได้มีการศึกษาการบริหารด้านอื่นๆ ที่น่าจะส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนมากขึ้น

เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนว่าองค์ประกอบใดบ้างที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน ปรากฏว่ามีองค์ประกอบประมาณครึ่งหนึ่งที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน และ

อีกหลายด้านไม่ปรากฏว่ามีส่วนในการส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนแต่อย่างใด

โดยผลการวิจัยครั้งนี้ ปรากฏว่ามีเพียง 5 องค์ประกอบเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่ (1) การพัฒนานักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (2) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ (3) การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา (4) การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน และ (5) การจัดโครงสร้างระบบบริหารของโรงเรียน ที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโดยภาพรวม และสามารถทำนายหรืออธิบายคุณภาพนักเรียนได้ร้อยละ 71.40 ส่วนอีก 5 องค์ประกอบที่เหลือคือ (1) การพัฒนาความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารและครู (2) การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร (3) การพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ (4) การมีส่วนร่วมของทุกคนทุกฝ่ายในการจัดการศึกษา (5) การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่มีส่วนในการส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนแต่อย่างใด

ดังนั้น ถ้าโรงเรียนเน้นกิจกรรมในการพัฒนาองค์ประกอบที่ส่งผลโดยตรงมากขึ้น ก็น่าจะก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน และโรงเรียนควรได้พิจารณาปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาอีก 5 องค์ประกอบที่เหลือให้มากขึ้น ก็น่าจะเพิ่มพูนคุณภาพนักเรียนได้ดีขึ้น โดยเฉพาะการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา และการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ซึ่งมีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี นักเรียนจะได้เป็นคนที่มีความพอประมาณ ความมีเหตุผล และความมีภูมิคุ้มกันที่ดี และสามารถอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างเหมาะสมต่อไป (สำนักงานศูนย์สถานศึกษาพอเพียง, 2556)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ โรงเรียนการกุศลของวัดน่าจะได้นำไปศึกษาและพัฒนาโรงเรียนในด้าน ต่างๆ ดังนี้

1. ควรจัดวางโครงการพัฒนา ทั้งผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนตลอดทั้งบุคคลในชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วม เป็นหุ้นส่วนในการจัดการศึกษา โดยพัฒนาความรู้ความเข้าใจในแนวคิด

หลักการการจัดการศึกษาที่เหมาะสม กับยุคการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้

2. โรงเรียนควรมีแผนพัฒนาครู ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษา โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูเปลี่ยนบทบาทการสอนโดยตรง และเพิ่มให้นักเรียนมีกิจกรรมในการเรียนรู้โดยตรงมากขึ้น

3. โรงเรียนควรรักษาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเรียนรู้ ของทั้งนักเรียน ครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา และบุคคลฝ่ายต่างๆ ในชุมชนเพื่อนสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโดยตรง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษากลยุทธ์ต่างๆ นอกเหนือจากการศึกษาครั้งนี้ ว่า มีความเกี่ยวข้องหรือส่งเสริมกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนเพียงใด

2. ควรวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ โดยเน้นสภาพปัญหาของแต่ละโรงเรียนเป็นสำคัญ เช่น เน้นรูปแบบตามขนาดของโรงเรียน เน้นรูปแบบตามที่ตั้งในเมืองหรือนอกเมืองของโรงเรียน

3. ควรวิจัยในเรื่องทำนองที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้นี้กับโรงเรียนการกุศลในภาคอื่น เพื่อเปรียบเทียบและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2554). **แนวนโยบายการจัดการศึกษาในรอบ 1 ปี**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ลาดพร้าว.
- พระปลัดโฆษิต คงแทน. (2555). **รูปแบบการจัดการศึกษาของวัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน..** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิต (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- พระมหาดุล จีรวฒโท. (2554). **รูปแบบการบริหารการศึกษาของสำนักศาสนศึกษาคณะสงฆ์ไทย**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิต (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- พระมหาลุด กุนขุนทด. (2555). **ข้อเสนอเชิงนโยบายในการจัดระบบบริหารและจัดการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 11**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิต (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- พระมหาสันหวัช. (2556). **การพัฒนาการบริหารจัดการของวัดให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิต (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.(2548). **หลักที่คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก**. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). **แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552 – 2559)**. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545**. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. (2552). **การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา**.กรุงเทพฯ: (เอกสารโครงการ)